

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेंतर्गत
राज्यातील अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांच्या
सेवानिवृत्ती / राजीनामा / मृत्यू / सेवेतून काढून
टाकणे यासंदर्भातील दि. १.४.२०२२ नंतरच्या
प्रकरणांना शासनामार्फत एकरकमी लाभ
देण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक:- एबावि-२०२१/प्र.क्र.१०२/का.०६

नवीन प्रशासन भवन, ३रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक:- २६ फेब्रुवारी, २०२४

- संदर्भ:-** १) महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.एबावि-२०१३/प्र.क्र.१४१/का-६,
दिनांक ३०.०४.२०१४
२) महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. एबावि-२०२१/प्र.क्र.१०२/का-६
दि. ३०.३.२०२२

प्रस्तावना:-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत अंगणवाडी सेविका, मदतनीस व मिनी अंगणवाडी सेविका या मानधनी कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती / राजीनामा / मृत्यू / सेवेतून काढून टाकल्यानंतर एल.आय.सी. मार्फत एकरकमी लाभ देण्याबाबतची योजना लागू करण्यास संदर्भाधीन दिनांक ३०.०४.२०१४ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. सदर योजनेनुसार शासनामार्फत सुरुवातीला एल.आय.सी. ला योगदान देण्यात आले होते. तद्नंतर अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांकडून योगदान जमा होणे आवश्यक होते. तथापि, अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांकडून योगदान देण्यास विरोध झाल्याने योगदान जमा होऊ शकले नाही. सबब, शासनाकडून सुरुवातीला उपलब्ध करण्यात आलेल्या योगदानामधून एल.आय.सी. ने एकरकमी लाभाची प्रकरणे निकाली काढल्यानंतर पुढील कालावधीतील म्हणजेच दिनांक ३१.३.२०२२ पर्यंतची प्रकरणे निकाली काढण्याकरिता संदर्भाधीन क्र. २ येथील दि. ३०.३.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये एल.आय.सी. ला रु. १००.०० (रुपये शंभर कोटी फक्त) इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आला होता. सबब, अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांच्या दि. १.४.२०२२ पासूनच्या सेवानिवृत्ती/ राजीनामा / मृत्यू / सेवेतून काढून टाकणे या प्रकरणी शासन निर्णय दिनांक ३०.४.२०१४ मधील सुत्रानुसार आणि पुर्णपणे शासनामार्फत लाभ देण्यास मा.मंत्रीमंडळाच्या दिनांक २५.२.२०२४ रोजीच्या बैठकीमध्ये निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यास अनुसरून या संदर्भातील आदेश निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत अंगणवाडी सेविका, मदतनीस व मिनी अंगणवाडी सेविका या अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांच्या दिनांक ०१.०४.२०२२ पासून ते ग्रॅज्युईटी लागू करण्याबाबतचा धोरणात्मक निर्णय होईपर्यंतच्या कालावधीतील सेवानिवृत्ती / मृत्यू / राजीनामा / सेवेतून काढून टाकणे इ. प्रकरणी एकरकमी लाभ शासनामार्फत एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना आयुक्तालयाकडून संदर्भाधीन

क्रमांक-१ येथील दिनांक ३०.४.२०१४ रोजीच्या शासन निर्णयामध्ये नमूद केलेल्या सुत्रानुसार आणि पूर्णपणे शासनामार्फत देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांना ग्रॅज्युईटी लागू करण्याबाबत घेण्यात येणाऱ्या धोरणात्मक निर्णयाचा शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून संदर्भाधीन क्रमांक-१ येथील दिनांक ३०.४.२०१४ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सुरु करण्यात आलेली एकरकमी लाभाची योजना बंद करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

३. संदर्भाधीन दिनांक ३०.४.२०१४ रोजीच्या शासन निर्णयात नमूद केलेल्या सुत्रानुसार आणि पूर्णपणे शासनामार्फत अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांना एकरकमी लाभ मंजूर करण्याकरिता दिनांक १.४.२०२२ पासूनच्या एकरकमी लाभाच्या प्रकरणांची परिगणना करून त्याप्रमाणे संबंधित अंगणवाडी कर्मचाऱ्यास लाभ अदा करण्याची कार्यवाही आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना यांनी तात्काळ करावी.

४. त्यानुषंगाने दिनांक १.४.२०२२ पासूनच्या आतापर्यंतच्या प्रकरणांकरिता येणारा सुमारे रुपये ५०.०० कोटी एवढा खर्च सदर योजनेच्या संबंधित लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या तरतुदीमधून भागविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे यापुढील कालावधीतील म्हणजेच ग्रॅज्युईटीचा निर्णय होईपर्यंतच्या एकरकमी लाभाच्या प्रकरणांकरिता येणारा खर्च संबंधित लेखाशीर्षाखाली उपलब्ध करण्यात येणाऱ्या तरतुदीमधून भागविण्यात यावा.

५. सदर शासन निर्णय मा. मंत्रीमंडळाच्या दिनांक २५.२.२०२४ रोजी पार पडलेल्या बैठकीत दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे..

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०२२६१४३११२६८३० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वि.रा.ठाकूर)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:-

१. मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा. उपमुख्यमंत्री महोदयांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मंत्री, महिला व बाल विकास, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
९. महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र १ / २, मुंबई / नागपूर.
१०. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.

११. सर्व विभागीय उपायुक्त (महिला व बाल विकास)
१२. सर्व जिल्हा कार्यक्रम अधिकारी (महिला व बाल विकास), जिल्हा परिषद.
१३. सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, (ग्रामीण / आदिवासी / नागरी).
१४. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई.
१५. संबंधित जिल्हा कोषागार अधिकारी
१६. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई
१७. कक्ष अधिकारी (का-४), महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१८. निवड नस्ती (का.६)